

Samhällsbyggnads- nämnden

2021-05-27

Revisionsrapport 2020 Grundläggande granskning Samhällsbyggnadsnämnden

Vi, av kommunfullmäktige i Gävle kommun utsedda förtroendevalda revisorer, har granskat Samhällsbyggnadsnämndens verksamhet.

I vårt arbete har vi anlitat sakkunniga från Gävle kommuns revisionskontor. Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente.

Nämnden ansvarar för att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och effektivt sätt med god intern kontroll och bedrivs enligt gällande reglemente, mål, ramar och styrdokument beslutade av fullmäktige samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Kommunstyrelsen ansvarar för styrning och uppföljning av enheternas arbete med intern kontroll.

Generella slutsatser för kommunen från grundläggande granskning 2020: Intern kontroll samt riskhantering

Nämndens arbete med intern kontroll förutsätter en löpande strukturerad process för att hantera risker som uppkommer för att målen inte kan uppfyllas.

Riskhantering är det vedertagna begreppet för denna process med delarna att identifiera risker för att målen inte uppnås, värdera och prioritera de risker som måste hanteras, hantering av och uppföljning av riskarbetet.

Kommunstyrelsens reglemente för intern kontroll från 1999 har brister och ger inte i tillräckligt hög grad stöd för nämndernas arbete. Idag genomförs riskanalysen på tjänstemannanivå och ett förslag till internkontrollplan läggs fram till nämnden för beslut. Arbetet dokumenteras i Stratsys och kommuniceras i nämnd/styrelse och mellan enhet och kommunstyrelsen. Nämnden är i begränsad omfattning involverad i processen.

Granskningen har visat att de viktigaste områdena att förbättra är:

- Nämndens delaktighet i hela riskhanteringsprocessen
- Tydlighet kring mål för verksamheten
- Analys av alla risker som riskerar att målen inte uppfylls
- Prioritering utifrån konsekvens och riskkostnad
- Löpande uppföljning i nämnd där incidenter, tillsynsrapporter med mera beaktas
- Löpande kommunikation om avvikelser med kommunstyrelsen

Sammanfattningsvis anser revisorerna:

- Samhällsbyggnadsnämnden verksamhet och måluppfyllelse har påverkats av Covid-19.
- Vi konstaterar att Samhällsbyggnadsnämnden har hållit sig inom de ekonomiska ramar som fullmäktige gett. Det ekonomiska utfallet är positivt och nämnden gör ett överskott om +43,6 mnkr. Överskottet beror till största del på lägre kostnader för vinterväghållning och färre resande i färdtjänst inklusive riksfärdtjänst och kollektivtrafik pga Covid-19.
- Vi bedömer att nämndens interna kontroll behöver stärkas. För att den interna kontrollen ska anses vara tillräcklig, behöver nämnden vara delaktig i riskhanteringsprocessen och ha en uppföljning under året av den interna kontrollen.

Gävle 2021-05-27

Eva-Karin Hamilton
Revisorskollegiets ordförande

Gunilla Beckman Ljung
Revisionschef

Bilaga: Grundläggande granskning Samhällsbyggnadsnämnden

REVISIONSKONTORET

Samhällsbyggnadsnämnden

Grundläggande granskning 2020

Grundläggande granskning 2020

Samhällsbyggnadsnämnden

Nina Wennberg, Revisionskontoret

Gävle kommun 2021-04-15

Dnr.21REK14

www.gavle.se

Innehållsförteckning

Grundläggande granskning av Samhällsbyggnadsnämnden	3
Bakgrund	3
Metod	3
Revisionskriterier	3
Begreppsförklaringar	4
Granskningsresultat	4
Reglemente	4
Föreslagna förändringar	7
Beslutade förändringar	8
Tillsynsmyndigheter	8
Lagstiftning	9
Målstyrning och måluppfyllelse	9
Ekonomistyrning	11
Riskhantering	13
Intern kontroll	14
Övrigt	15
Yrkesrevisorernas sammanfattande ställningstagande	17

Grundläggande granskning av Samhällsbyggnadsnämnden

Bakgrund

Den grundläggande granskningen syftar till att ge de förtroendevalda revisorerna en grund för beslutet att till- eller avstyrka ansvarsfrihet för nämnden i rapporteringen till kommunfullmäktige. Den skall också ge ett underlag till om kritik eller anmärkning ska framföras till nämnden.

I denna rapport tar det sakkunniga biträdet ställning till de grundläggande frågorna om

- verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Den grundläggande granskningen i denna rapport är ett av underlagen för revisorernas bedömning om de ska tillstyrka att nämnden beviljas ansvarsfrihet.

Granskning av om räkenskaperna är rättvisande sker i granskningsrapporterna för Gävle kommuns delårsrapport och årsredovisning. Eventuella fördjupade granskningar rapporteras i separata revisionsrapporter.

Metod

De metoder som kommer att användas i granskningsarbetet är följande:

- Dokumentanalys
- Intervjuer/mailkontakter
- Löpande följa kallelser, handlingar och protokoll från nämnderna
- Dialogmöten där de förtroendevalda revisorerna samt sakkunniga biträden deltar.

Redovisningen för kommun och nämnder granskas dels översiktligt i delårsrapporten, dels i en mer omfattande granskning av årsredovisningen, vilket resulterar i separata rapporter.

Revisionskriterier

En utgångspunkt för granskningen är de övergripande styrdokument som finns för Gävle kommunkoncern alternativt Gävle kommun. Exempel på dessa är:

Övergripande: Fullmäktiges kommunplan med mål, uppdrag och ekonomiska ramar. Internkontrollreglemente och attestreglemente.

Nämnder: Reglementen, delegationsordningar, attestordningar
Tillsynsrapporter och beslut från de statliga organ som granskar myndighetsutövningen inom olika nämnder samt domstolsbeslut.

Begreppsförklaringar

Nedan följer en förklaring av de begrepp som yrkesrevisorerna använder vid sin bedömning:

Verksamhetens målstyrning

Begrepp:	Förklaring:
Ej ändamålsenlig	Förstärkningar i målstyrningen krävs
Ändamålsenlig	Fungerande målstyrning

Ekonomistyrning

Begrepp:	Förklaring:
Ej tillfredsställande	Anpassning till budget har inte skett. Avvikelse kan inte förklaras.
Tillfredsställande	Anpassning till budget har skett eller avvikelse kan förklaras.

Internkontroll

Begrepp:	Förklaring:
Bristfällig	Omedelbara förstärkningar krävs.
Tillräcklig	Fungerande internkontroll men behov av förstärkningar kan föreligga.

Granskningsresultat

Reglemente

Utöver det som föreskrivs i "Huvudreglemente för kommunstyrelse och nämnder i Gävle kommun", kommunallagen och annan författning gäller bestämmelserna i detta reglemente.

1 § Nämndens verksamhetsområden och uppgifter

1.1 Mark och vatten

1. beredning och planering i samhällsbyggnadsfrågor såsom den kommunala fysiska planeringen avseende detaljplaner och områdesbestämmelser inbegripet beslut under planeringsprocessen, såsom beslut om planbesked, samråd, granskning och förslag, samt, på uppdrag av kommunstyrelsen, biträde med fysisk översiktsplanering,

2. ärenden om strandskydd,

3. geografisk information (GI), med grundläggande stomnät i plan och höjd anslutna till riksnätet,

4. ärenden enligt lagen (2006:545) om skyddsrum,

1.2 Allmänna platser, vägar och trafik

1. huvudmannaskap för allmänna platser enligt plan- och bygglagen (2010:900) för vilka kommunen är huvudman,

2. att vara väghållningsmyndighet när kommunen är väghållare,

3. stöd till enskild väghållning enligt av kommunfullmäktige antagna normer,

4. ärenden om gatukostnadsersättning enligt plan- och bygglagen (2010:900),

5. uppgifter som avses i lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning, såsom gatuhållning, snöröjning, skyltar, förelägganden, förbud mm.

6. uppgifter som avses i 1 § lagen (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor (trafiknämnd),

7. kommunens trafiksäkerhetsarbete,

8. kommunal parkeringsövervakning enligt lagen (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning m.m.,

9. flyttning av fordon enligt lagen (1982:129) och förordningen (1982:198) om flyttning av fordon i vissa fall,

10. kollektivtrafik,

11. färdtjänst enligt lagen (1997:736) om färdtjänst och riksfärdtjänst enligt lagen (1997:735) om riksfärdtjänst,

12. kommunens rättigheter och skyldigheter enligt lagen om stängselskyldighet för järnväg m.m. (1945:119),

13. kommunens affischtavlor,

14. skolskjuts enligt skollagen,

15. elevresor enligt lagen om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor (1991:1110).

1.3 Fastigheter m.m.,

1. administration, skötsel, planerat och akut underhåll av kommunens fasta egendom som är obebyggd eller bebyggd enbart med saneringsfastighet, såsom skogsområden, gatumark och parkområden och torg, samt av fastighet upplåten med

nyttjanderätt, såsom arrende, tomträtt, hyra, servitut, vägrätt och ledningsrätt, samt kommunala industrispår,

2. att, i den mån det ankommer på kommunen, genomföra detaljplaner avseende gator, vägar, torg, parker och andra allmänna platser och avseende annan kommunens mark under nämndens ansvarsområde,
3. yttrande till polismyndigheten i ärenden om tillstånd till upplåtelse av offentlig plats enligt ordningslagen (1993:1617),
4. förvaltningen av kommunens allmänna försäljningsplatser enligt de lo-kala ordningsföreskrifterna för torghandeln i Gävle kommun (torghandelsstadgan),
5. tomt- och småhuskö,
6. bostadsanpassningsbidrag,

1.4 Byggnadsväsende

1. tillsyn över byggverksamheten enligt plan- och bygglagen (2010:900),
2. de övriga uppgifter som enligt författning ska fullgöras av den kommunala nämnden inom plan- och byggväsendet,
3. övervaka att ägare till byggnad fullgör sina skyldigheter enligt förordning (1991:1273) om funktionskontroll av ventilationssystem,

1.5 Miljö- och hälsoskydd

1. myndighetsutövning och annan verksamhet inom miljö- och hälso-skyddsområdet, dock inte transport av hushållsavfall,
2. tillsyn och kontroll enligt livsmedelslagen (2006:804),
3. tillsyn enligt tobakslagen (1993:581) av lokaler och offentliga miljöer,
4. tillsyn enligt strålskyddslagen (1988:220),
5. de övriga uppgifter som enligt författning ska fullgöras av den kommunala nämnden inom miljö- och hälsoskyddsområdet, angränsande lagar, förordningar och föreskrifter,
6. tillsyn enligt lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer.

2 § Lantmäterimyndighet

Gävle kommun har en kommunal lantmäterimyndighet som organisatoriskt tillhör Samhällsbyggnadsnämnden. Lantmäterimyndighetens ansvar och ar-betsuppgifter framgår av Lag (1995:1393) om kommunal lantmäterimyndighet.

3 § Begränsning av ansvarsområdet

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar inte för sådan tillsyn och övrig myndig-hetsutövning som gäller nämndens egna verksamheter och objekt. För sådan tillsyn och myndighetsutövning ansvarar jävsnämnden. Jävsfrågan kopplad till nämndens tillsynsansvar och övrig myndighetsutövning ska utvärderas årligen genom intern kontroll.

Föreslagna förändringar

Samhällsbyggnadsnämnden				
§	Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse från nämnd	Yttrande från Styrning och stöd	Kommentar
	beredning och planering i samhällsbyggnadsfrågor såsom den kommunala fysiska planeringen avseende detaljplaner och områdesbestämmelser inbegripet beslut under planeringsprocessen, såsom beslut om planbesked, samråd, granskning och förslag, samt, på uppdrag av kommunstyrelsen, biträde med fysisk översiktsplanering,	beredning och planering i samhällsbyggnadsfrågor såsom den kommunala fysiska planeringen avseende detaljplaner och områdesbestämmelser inbegripet beslut under planeringsprocessen, såsom beslut om planbesked, planuppdrag , samråd, granskning och förslag , samt, på uppdrag av kommunstyrelsen, biträde med fysisk översiktsplanering,		Ordet "planuppdrag" införs i reglementet. Se samhällsbyggnadsnämndens remissvar. Ordet förslag stryks.
	Saknas	Planering om-, ny- och tillbyggnad av statlig väg i den mån det ankommer på kommunen	Ordet planering byts ut till genomförande	Ny bestämmelse. SBN har i sitt remissvar använt ordet "planering av [...]". Detta har bytts ut till "Genomförande av [...]"
	Saknas	Ansvara ekonomiskt för	Förslaget tas ej vidare	SBN vill att det i deras
		investeringar.		reglemente följer att de ansvarar ekonomiskt för investeringar, eftersom det i KS reglemente framgår att KS ansvarar för exploateringsekonomi. En sådan skrivning är överflödigt eftersom nämnden redan har ett ansvar för investeringar, vilket framgår av investeringsbudgeten
	Nytt förslag från SBN: att, i den mån det ankommer på kommunen, genomföra detaljplaner avseende gator, vägar, torg, parker och andra allmänna platser och avseende annan kommunens mark under nämndens ansvarsområde,	att, i den mån det ankommer på kommunen, genomföra detaljplaner (dock inte upprättande av exploateringsavtal) avseende gator, vägar, torg, parker och andra allmänna platser och avseende annan kommunens mark under nämndens ansvarsområde,	Förslaget tas ej vidare	Vilken nämnd som inom en process ansvarar för att "upprätta" en viss avtalstyp bedöms inte vara lämpligt. Det får lösas internt med hjälp av rutiner och processer.
	om antagande, ändring eller upphävande av detaljplan och områdesbestämmelse enligt 5 kap. plan- och bygglagen (2010:900), som inte är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, om inte kommunstyrelsen i yttrande under granskning eller, vid standardförfarande, efter samrådet,	om antagande, ändring eller upphävande av detaljplan och områdesbestämmelse enligt 5 kap. plan- och bygglagen (2010:900), om inte kommunstyrelsen i yttrande under granskning eller, vid standardförfarande, efter samrådet, annmält	Enligt förslag	Nuvarande skrivning innebär att tjänstemän på sektor Styrning och stöd måste fatta ett delegationsbeslut innan SBN antar en ny detaljplan. Ändringen av reglementet innebär att detta inte längre
	anmält erinran,	erinran,		behövs, men att KS fortfarande kan anmäla erinran inför ett beslut att anta en ny detaljplan – exempelvis om den anses vara av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt
	om planbesked enligt 5 kap. plan- och bygglagen (2010:900), som inte är av principiell beskaffenhet eller större vikt	om planbesked enligt 5 kap. plan- och bygglagen (2010:900), som inte är av principiell beskaffenhet eller större vikt	Enligt förslag	Det framgår redan av nämndens reglemente att den ansvarar för planbesked. Bestämmelsen stryks då den är överflödigt
	om upplåtelse av och avtal med anledning av nyttjanderätter,	om mark upplåtelse av och avtal med anledning av nyttjanderätter	Enligt förslag	Förtydligande
	om förtur till tomt- och småhuskö och lägenhet på grund av medicinska, sociala eller näringslivsmotiverade skäl,	om förtur till tomt- och småhuskö och lägenhet på grund av medicinska, sociala eller näringslivsmotiverade skäl,	Enligt förslag	Förtur på grund av sociala eller näringslivsmotiverade skäl utgår. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade den 18 december 2019 att inte längre erbjuda förtur av annat än medicinska skäl
	om avgifter för tomt- och småhuskö,	om avgifter för tomt- och småhuskö, bostadsarranden och tomträttsavgifter	Enligt förslag	Detta är uppgifter som hanteras av Samhällsbyggnadsnämnden.

Beslutade förändringar

Vi noterar att kommunfullmäktige beslutade under sitt sammanträde den 14 december 2020 att anta det upprättade förslaget på reviderat reglemente för nämnden.

Ny förvaltningsorganisation

Den nya förvaltningsorganisationen trädde i kraft 2019-01-01. Det innebar att fyra sektorer skapades: Utbildning, Velfärd, Livsmiljö samt Styrning och Stöd. Kommunstyrelsen är nu anställningsmyndighet för all personal. Kultur- och Fritidsnämnden och Samhällsbyggnadsnämnden har sitt tjänstemannastöd från sektor Livsmiljö.

Dialogmöte med nämnden

Frågor från kommunrevisionen	Nämndens svar
Den nya förvaltningsorganisationen trädde i kraft 2019-01-01. KS är nu anställningsmyndighet för all personal. Nämnden har ansvar för verksamheten. Möjligheterna att genomföra verksamheten är mycket beroende av personal. Har nämndens behov av personal tillgodosetts av KS via kompetensförsörjningsstöd och bemanningsenheten?	Samhällsbyggnadsnämnden upplever inte någon förändring i det vardagliga arbetet. Delegerat arbetsmiljöuppdrag från kommunstyrelsen till Livsmiljö Gävle. I framtiden förväntas förvaltningen kunna arbeta på ett smidigare sätt med kompetensförsörjning. Nämnden följer verksamheten nära på motsvarande sätt som tidigare och får ta del av resultat av medarbetarundersökningar. För perioden januari - juli har totalt 1800 beställningar till bemanningsenheten gjorts för Livsmiljö Gävle. Senaste statistiken visar ett utfall om 100% för Samhällsbyggnadsnämnden.

Tillsynsmyndigheter

Dialogmöte med nämnden samt kompletterande frågor

Frågor från kommunrevisionen	Nämndens svar
Vilka olika tillsynsmyndigheter finns för er verksamhet?	<ul style="list-style-type: none"> • Boverket • Länsstyrelsen (Mark- och miljödomstolen) • Arbetsmiljöverket • Transportstyrelsen • Livsmedelverksamhet <p>Generellt för samtliga nämnder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arkivmyndigheten • Justitiekanslern (JK) • Justitieombudsmannen (JO) • Förvaltningsrätten • Diskrimineringsombudsmannen (DO) • Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) • Konsumentverket
Finns pågående eller avslutat ärende från tillsynsmyndigheter som berör nämndens verksamheter? Finns det pågående eller nyligen avslutade rättsprocesser?	<ul style="list-style-type: none"> • Överklagade detaljplaner • Arrendetvister, tvister tomträttsavgälder • Finns ärenden av större dignitet? - nej

Lagstiftning

Kommunallag (2017:725)	Lag (1945:119) om stängselskyldighet för järnväg m.m.
Lag (2006:545) om skyddsrum	Ordningslag (1993:1617)
Plan- och bygglagen (2010:900)	Förordning (1991:1273) om funktionskontroll av ventilationssystem
Lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning	Livsmedelslag (2006:804)
Lag (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor	Tobakslag (1993:581)
Lag (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning m.m.	Strålskyddslag (1988:220)
Lag (1982:129) och förordningen (1982:198) om flyttning av fordon i vissa fall	Lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer
Lag (1997:736) om färdtjänst	Skollag (2010:800)
Lag (1997:735) om riksfärdtjänst	Lag (1991:1110) om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor
Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m.	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling
Lag (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning	

Målstyrning och måluppfyllelse

Nämndens bedömning

Kommunfullmäktiges mål:									
Kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor - Indikatorer saknas	●								
Påtagligt förbättrat företagsklimat i Gävle	●								
Trygghet, sammanhållning och en välfärd att lita på i hela kommunen	●								
En ekologiskt hållbar och klimatneutral kommun	●								
En modern samhällsplanering som möter nuvarande och kommande generationers behov	●								
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Indikator</th> <th>Utfall</th> <th>Målvärde</th> <th>Status</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Antal färdigställda bostäder per år</td> <td>437</td> <td>800</td> <td>Större avvikelse</td> </tr> </tbody> </table>		Indikator	Utfall	Målvärde	Status	Antal färdigställda bostäder per år	437	800	Större avvikelse
Indikator	Utfall	Målvärde	Status						
Antal färdigställda bostäder per år	437	800	Större avvikelse						
<p>Planberedskapen är fortsatt god. Flera större bostadsplaner har antagits under året och totalt har dessa planer innehållit 1158 bostäder. Antalet färdigställda bostäder under året är 437 st. Målvärdet har ej uppnåtts för 2020.</p>									

Dialogmöte med nämnden

Frågor från kommunrevisionen	Nämndens svar
Finns problem med genomförandet av mål/uppdrag?	Gävle växer! Utmaningar: <ul style="list-style-type: none"> • attraktiv arbetsgivare • tillitsbaserat arbetssätt • digitalisering och e-tjänster • kunskaps- och kompetenshöjning • konkurrens om kompetent arbetskraft • leverera mer till en lägre kostnad - stress • prioritera i verksamheten • konjunkturnedgång – självfinansieringskrav • långsiktig finansieringsmodell • flexibel organisation • samarbetet och samordning, roller, ansvar • att kvalitetssäkra arbete i gränssnitten inom Gävle kommunförvaltning • att hålla fokus på invånare och kunder (utifrån in perspektiv) • miljö- och klimatfrågan

Nämndens analys av utfall

Nämnden bedömer att fyra mål delvis uppnås och ett mål uppnås helt.

Yrkesrevisorernas iakttagelser

” Enligt kap 6 § 6 kommunallagen ska nämnderna var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten”. Detta framgår även i reglementet för Gävle kommuns styrelse och nämnder (Dnr.19KS455-29). I detta reglemente framgår vidare att nämnden har ansvar för att dess uppdrag och verksamhet är tydligt och genomförs på ett ändamålsenligt sätt med hänsyn till fullmäktiges mål och styrning, samt lagar och andra författningar för verksamheten.

Vi noterar att nämnden förhåller sig till samtliga av fullmäktiges fem övergripande mål. Vi noterar att nämnderna i Sektor Livsmiljö Gävle valt att enbart ha de kommungemensamma målen och inte bryta ned till egna nämndmål som sedan är kopplade till de kommungemensamma målen. Detta är inget krav på nämnden men det skulle förtydliga vad det är nämnden ska göra i sina verksamheter för att bidra till de kommungemensamma målen.

Det finns inga mål där nämnden bedömer att utfallet blir att målet inte nås. Prognosen för delåret var densamma som faktiskt utfall. Nämnden har däremot en röd indikator som avser antal färdigställda bostäder.

Målvärdet är satt till 800 st per år och utfallet blev 437 st för 2020. Nämndens prognos vid delåret var redan då att målet inte skulle uppnås. Indikatorn är mot målet **[En modern samhällsplanering som möter nuvarande och kommande generationers behov]**.

Ekonomistyrning

Nämndens analys av utfall

(mnkr)	Utfall helår 2020	Utfall helår 2019	Budget helår 2020
Verksamhetens intäkter	126,4	113,6	105,8
Personalkostnader	-111,5	-103,9	-114,1
Övriga kostnader	-205,6	-233,4	-224,2
Avskrivningar/nedskrivningar	-52	-47,9	-52,2
Internränta	-22,8	-23,0	-24,4
Resultat före kommunbidrag	-265,5	-294,6	-309,1
Kommunbidrag	309,1	295,1	309,1
Årets resultat	43,6	0,5	0
Investeringar	139,6	113,5	171,6
Erhållet investeringsbidrag	1,9	-0,2	0
Nettoinvesteringar	137,7	113,5	171,6

Årets resultat uppgår till +43,6 mnkr. Nämndens överskott beror på utfall för vinterväghållning med +19,2 mnkr. Verksamheterna planering trafik och landskap, lantmäterimyndigheten, detaljplaner, huvudgator, gatubelysning, park, färdtjänst, tomträtter, platsupplåtelse och kollektivtrafik redovisar ett resultat på +24,3 mnkr medan verksamheterna geografisk information, farleder, trafikanordningar, arrenden och turbotrafik visar ett minusresultat på -6,7 mkr. Övriga verksamheter visar ett positivt resultat för perioden med +6,8 mnkr.

Kostnaderna för vinterväghållningen uppgår till -22,2 mnkr för hela året, vilket är 29,0 mnkr lägre än föregående år då kostnaderna uppgick till -51,2 mnkr. Det beror på det milda vädret under årets tre första månader samt även i slutet av året. Verksamheten är säsongsbetonad och påverkas av vädret.

Verksamheten för färdtjänst inklusive riksfärdtjänst visar ett resultat på +6,6 mkr och kollektivtrafiken uppgår till +6,4 mnkr på grund av färre antal resande. Kostnader för kollektivtrafik och fria pensionärsresor har minskat till följd av coronapandemin. Det är en följd av färre resor med kollektivtrafiken enligt riktlinjer från Folkhälsomyndigheten.

Dialogmöte med nämnden

Frågor från kommunrevisionen	Nämndens svar:
<p>Nämndens kommentarer till det ekonomiska utfallet jämfört med budget: Resultat delår 2 och prognos 2020.</p> <p>Utmaningar/risker för att ej nå en ekonomi i balans för helåret?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Corona påverkar • Ekonomiskt utfall är beroende av vädret.

Yrkesrevisorernas bedömning

Vi noterar att nämndens resultat håller sig inom den ekonomiska ramen från kommunfullmäktige.

Vi noterar att nämndens överskott om +43,6 mnkr är en avvikelse mot årsprognosen som gjordes vid delåret. Nämndens årsprognos beräknades till +11,3 mnkr med reservation för vinterväghållningen och snömängdens påverkan på det ekonomiska utfallet.

Den jämförelse av helårsprognosen mot budget som nämnden gjorde vid delåret bestod främst i minskade kostnader. En stor del på grund av minskat resande i form av färdtjänst inklusive riksfärdtjänst, skolskjutsar och kollektivtrafik till följd av coronapandemin. Vi noterar att resultatet för dessa verksamheter blev +12,8 mnkr och därmed i nivå med helårsprognosen som nämnden gjorde.

Vidare noterar vi att resultatet för vinterväghållning blev +19,2 mnkr, vilket tillsammans med ovan utgör i princip hela avvikelsen mot budget. Vi noterar att kostnaderna för vinterväghållningen redan vid delåret var 24,5 mnkr lägre jämfört med föregående år på grund av det milda vädret under årets tre första månader. Då verksamheten är säsongsbetonad och påverkas av väderförhållanden vet vi att det är svårt för nämnden att göra en prognos och budget för vinterväghållningen.

Utifrån en analytisk granskning av nämndens resultaträkning, synes förklaringen till avvikelse mot budget vara rimlig. Avvikelsen om +43,6 mnkr utgör 14 % av nämndens ekonomiska ram om 139,6 mnkr. Detaljgranskning sker i samband med granskningen av Gävle kommuns finansiella rapporter. Eventuella iakttagelser från detaljgranskningen kommer att redovisas i granskningsrapporten för Gävle kommuns årsredovisning.

Vi noterar att nämnden tar upp ekonomiska månadsrapporter för beslut löpande och uppdaterar prognoserna i samband med detta.

Riskhantering

En riskanalys ska ligga till grund för internkontrollplanen. Den omfattar ofta flera risker än de som tas med i internkontrollplanen.

Dialogmöte med nämnden samt kompletterande frågor

Frågor från kommunrevisionen	Nämndens svar
Hur säkerställer nämnden att internkontrollplanen baseras på en aktuell och heltäckande riskanalys för nämnden?	Riskanalys görs enligt COSO-modellen dvs en bedömning av riskernas sannolikhet och konsekvens. Kritiska kontrollmoment följer med till den årliga Internkontrollplanen. I Riskanalysen framgår vilka kontrollmoment som följer med eller inte följer med till internkontrollplanen. Uppföljning görs vid delår 2 och vid bokslut.
Är samtliga risker i riskanalysen med i internkontrollplanen?	Samtliga risker bedöms i riskanalysen men samtliga medföljer inte till internkontrollplanen.
Finns skriftlig dokumentation/motivering till varför risker tas med till internkontrollplanen eller inte?	Den riskanalys och riskmatris som finns att ta fram i Stratsys kommer framöver (år 2021) att följa med som underlag till internkontrollplanen vid nämndbeslut. Bedömning av risker och urval av risker som följer med till internkontrollplanen görs av ledningsgruppen hos Livsmiljö Gävle. Dokumentering görs i Stratsys.

Nämndens beskrivning

En riskanalys görs på tjänstemannanivå inför nämndens beslut om internkontrollplanen. Riskanalysen finns dokumenterad i Stratsys. Det är först vid själva beslutet om internkontrollplanen som nämnden blir involverade.

Kritiska risker som tas med in i internkontrollplanen

Trygghet, sammanhållning och en välfärd att lita på i hela kommunen	●	Besparingar och tillkommande uppdrag utan finansiering leder till mindre åtgärder för att öka tryggheten. Exempel minskad belysning, beskärning av träd och buskar, skräpplockning, klottersanering etc <u>Beskrivning</u> Ta fram och mäta skillnad av skötta ytor, åtgärder som har utförts 2019 kontra 2020
--	---	--

Yrkesrevisorernas iakttagelser

En iakttagelse är att riskanalysen inte beslutas om på nämndsnivå. Riskanalysen är omfattande och innehåller många risker där det sker ett urval baserat på sannolikhet för att risken ska uppstå samt konsekvens därav. När nämnden inte tar del av riskbedömningen kan nämnden missa information, eftersom det endast är risker som finns med i internkontrollplanen som nämnden då får ta del av.

Vi har noterat att det i riskanalysen finns två identifierade risker som är röda, dvs kritiska, men som inte hanterats i nämnden då de inte är med i internkontrollplanen. Det som är mindre tydligt är varför dessa risker inte tas med trots att det i riskanalysen bedöms vara hög sannolikhet att de uppstår samt att konsekvensen skulle bli stor respektive medelstor.

Kritiska risker som inte tas med in i internkontrollplanen

Påtagligt förbättrat företagsklimat i Gävle	●	Samordnad ärendeprocess: Beslut i olika ärenden samspelar inte. <u>Beskrivning</u> När parallella beslutprocesser inte hanteras samordnat finns en risk att kunder får olika beslut.
En ekologiskt hållbar och klimatneutral kommun	●	Trafikmängd minskar inte i önskad takt <u>Beskrivning</u> Luftmätningarna visar fortfarande för höga värden på partiklar.

Yrkesrevisorerna rekommenderar att nämnden fattar beslut om riskanalys. Ansvaret för att den interna kontrollen är tillräcklig ligger enligt 6 kap 7 § kommunallagen på nämnden.

Intern kontroll

Dialogmöte med nämnden

Frågor från kommunrevisionen	Nämndens svar
Bedömer nämnden att man har en återrapportering som ger en tillfredställande intern kontroll över verksamheten?	
Ekonomi:	Vi får en bra rapportering avseende ekonomi, det har varit väl fungerande i många år. Ekonomiska rapporter sker vid varje nämndssammanträde. Ekonomiseminarium via Teams har genomförts, för att bidra transparent budgetprocess, med nämnden två gånger under år 2020.
Måluppfyllelse och uppdrag:	Vi får en bra rapportering avseende måluppfyllelse, det har varit väl fungerande i många år. Verksamhetsrapporter sker vid varje nämndssammanträde.
Köer/ärendeflöden	Vi får lista över beslutade ärenden när besluten har verkställts. Styrningen sker utifrån politiskt beslutade program och besluten tas därefter på delegation.

Nämndens bedömning

Se ovan

Yrkesrevisorernas iakttagelser

Nämnden ska enligt 6 kap 7 § kommunallagen se till att den interna kontrollen är tillräcklig.

Varje nämnd har en skyldighet att löpande följa upp det interna kontrollsystemet inom nämndens verksamhetsområde (5 § Gävle kommuns Internkontrollreglemente).

Varje nämnd skall årligen antaga en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen (6 § Internkontrollreglementet).

- Vi noterar att internkontrollplanen har antagits i nämnden i enlighet med internkontrollreglementet

Kommunstyrelsen har gjort en uppföljning av internkontrollen för samtliga nämnder vilken presenterades i samband med sammanträdet i juni 2020. Förutom mål och uppdrag finns även ett antal program som kommunfullmäktige tagit beslut om. Ett av dessa program beslutades under maj 2018 och det är "Mål och riktlinjer för privata utförare".

- Nämnden har ingen risk som är kopplad gentemot detta, vilket kan vara i sin ordning om de inte har identifierat risker som bör omfattas av internkontrollplanen.

Kommunfullmäktiga har beslutat att det i nämndernas riskanalys ska framgå hur verksamheten säkerställer tillräcklig insyn, uppföljning och kontroll av privata utförare.

- Vi noterar att nämnden enligt kommunstyrelsens kontroll av riskbedömningar i Stratsys har Sektor Livsmiljö Gävles nämnder med det i riskbedömningen, dessa har dock inte varit uppe i nämnd.

Resultatet av uppföljningen av den interna kontrollen skall, med utgångspunkt från antagen plan, löpande rapporteras till nämnden. Rapportering skall ske skriftligt (7§ Internkontrollreglementet).

- Vi noterar att nämndens internkontrollrapport fastställts i nämnden i enlighet med internkontrollreglementet. Nämnden klarmarkerade internkontrollrapporten i enlighet med kommunstyrelsens instruktioner.

Övrigt

Dialogmöte med nämnden

Covid-19

Frågor från kommunrevisionen	Nämndens svar
Hur har pandemin påverkat nämndens verksamhet?	
Ekonomi:	Ökade intäkter för bygglov och kartor, minskade kostnader för färdtjänst och kollektivtrafiken.
Personal:	Ej ökad sjukfrånvaro.
Brukare:	Stödpaket, framflyttad förfallodag.
Ändrad verksamhet för att minska smittspridning:	Distansarbete, digital bygglovsrådgivning.

Nämndens sammanfattning av de viktigaste händelserna

Ny organisation inom Livsmiljö Gävle.

Inom sektor Livsmiljö Gävle pågår under året arbete med en ny organisation som ska stödja Livsmiljö Gävles processorienterade arbetssätt. Strukturen med tydliga roller och ansvar i och mellan de nya enheterna förväntas leda till effektivare verksamhet. Det ger förutsättningar för en enklare och mer effektiv hantering av ärenden. Kundens efterfrågan kan mötas på ett mer proaktivt sätt. Tre nya verksamheter bildas genom sammanslagning av tidigare så kallade avdelningar och nya enheter bildas därunder. De nya verksamheterna har fått namnen Tekniska, Plan och bygg samt Miljö och hälsa. Organisationen träder ikraft från och med 1 augusti år 2020.

Ett nytt Kultur- och bildningscentrum och ombyggnation av Förvaltningshuset.

När det gäller Kultur- och bildningscentrum så har invånare har tyckt till och påverkat. Stadsbiblioteket och Konsument Gästrikland blir kvar och nya verksamheter flyttar in som Bio 7:an, Konstcentrum och Turistcenter. Byggstart är mars 2021 och inflyttning beräknas bli år 2023.

Byggstart för ombyggnation av Förvaltningshuset är våren år 2021. Projektledare är utsedd och det finns en arbetsgrupp med medarbetare från varje avdelning. Ombyggnationen ska leda till att nästan dubbelt så många arbetsplatser inryms i Förvaltningshuset. Målet är en modern arbetsmiljö, flexiblare kontor och att skapa fler samarbeten.

Covid-19

Sedan mitten av mars har Livsmiljö Gävles verksamheter påverkats av den rådande coronapandemin och de begränsningar i samhället som följt. Försiktighetsåtgärder har vidtagits för att skydda personal och för att följa Folkhälsomyndighetens rekommendationer.

Flera medarbetare jobbar fortsatt hemifrån och möten har övergått till att till stor del ske digitalt.

Bygglovsverksamheten är digitaliserad vilket gör bygglovsprocessen snabbare och enklare för invånare och företag. Den veckovisa bygglovsrådgivningen som skett på plats i Förvaltningshuset är inställd på grund av risk för smittspridning. Verksamheten tittar på en lösning att kunna erbjuda bygglovsrådgivning online.

Miljö- och hälsoskydd genomför ett ökat antal trängselkontroller på serveringar efter inkomna klagomål. Man har skickat ut informationsblad och ökat antalet kontroller för att bevaka att Folkhälsomyndighetens föreskrifter följs.

Yrkesrevisorernas sammanfattande ställningstagande

Utifrån den grundläggande granskning som gjorts via nämndens egen rapportering, dialogmöte med kommunrevisionen samt uppföljning av tillsynsrapporter gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer. Nämnden omfattas även av redovisningsrevision samt en fördjupad granskning av löneprocessen som båda resulterar i egna rapporter.

Yrkesrevisorerna tar nedan ställning till om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt, om ekonomistyrningen är tillfredsställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Ekonomistyrning

Vi noterar att nämndens resultat håller sig inom den ekonomiska ramen från kommunfullmäktige. Det ekonomiska utfallet är positivt och nämnden gör ett överskott om +43,6 mnkr. Nämndens överskott beror till största del på minskade kostnader för vinterväghållning och färre antal resande i färdtjänst inklusive riksfärdtjänst och kollektivtrafik. Då verksamheten för vinterväghållning är säsongsbetonad och påverkas av väderförhållanden vet vi att det är svårt för nämnden att göra en prognos och budget för vinterväghållningen, då utfallet kan ha stor avvikelse mellan åren och det är inget nämnden kan påverka. De minskade kostnaderna för resandet är en följd av coronapandemin då färre resor med kollektivtrafiken varit riktlinjer från Folkhälsomyndigheten. Det finns en återkommande rapportering av det ekonomiska utfallet och nämnden får även uppdaterade prognoser i samband med nämndsammanträden.

Yrkesrevisorernas bedömning är att nämndens ledning, styrning och uppföljning gällande ekonomi för 2020 varit tillfredsställande.

Verksamhetens målstyrning

Nämnden har fem mål som överensstämmer med de kommunövergripande målen. Det finns indikatorer kopplade till fyra av målen vilket gör att det är svårt att uttala sig om måluppfyllelsen för ett av nämndens mål. Vi noterar att nämnden inte klarat målvärdet för färdigställda bostäder 2020. Det saknas 363 st vilket bedöms vara en större avvikelse. Vi noterar att nämnden inte kan påverka själva byggandet, utan endast att det finns detaljplaner som möjliggör bygglov och byggande.

Nämnden bidrar i olika utsträckningar till de kommunövergripande målen genom sin verksamhet. Med anledning av ovanstående bedömer yrkesrevisorerna att verksamheten varit ändamålsenlig.

Internkontroll

Internkontrollplan samt internkontrollrapport är upprättat i enlighet med reglemente och har antagits i nämnd. Reglementet är dock från 1999 och skulle behöva en översyn med tydligare riktlinjer gällande åiterrapportering och uttalat ansvar för riskanalys. Riskanalysen görs idag på tjänstemannanivå och yrkesrevisorernas rekommendation är att den

bör beslutas om på nämndnivå för att nämnden ska kunna säkerställa en tillräcklig internkontroll enligt kommunallagen. Då nämndernas interna kontroll syftar till att återrapportering ska förmedlas på ett sådant sätt att beslutsfattare kan vidta erforderliga åtgärder, bör nämnden se över periodiciteten avseende återrapportering av de kontrollmoment som finns i internkontrollplanen gällande de risker som har högst risknivå.

Yrkesrevisorernas bedömning är att nämndens interna kontroll delvis är bristfällig. För att den interna kontrollen ska anses vara tillräcklig är yrkesrevisorernas bedömning att nämnden behöver se över ovanstående.